

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMEENE DIRECTIE VAN HET MIJNWEZEN

**Ministerieele omzendbrieven en ambtsbrieven
aangaande de mijn politie.**

Het houden der plans van de mijnen.

N° 13 G/6736.

Brussel, den 25 September 1937.

Heer Hoofdingenieur,

In zijn zesmaandelijksch verslag betreffende den toestand, gedurende het eerste semester 1937, der verschillende inrichtingen die van het 8^{ste} mijnarrondissement afhangen, uitte den Heer Hoofdingenieur-Directeur van bewust arrondissement zich als volgt omtrent het houden van de plans der ondergrondsche werken der steenkolenmijnen:

« En remettant leurs plans, des géomètres de charbonnages ont signalé les difficultés, de plus en plus grandes que présentent les levés à la boussole par suite de l'encombrement des galeries et des tailles par les tuyauteries d'air comprimé, les cadres métalliques, les couloirs oscillants, les scrapers,...

« A cause de l'intensité du travail dans les mines, il est impossible d'enlever ces objets métalliques pour soustraire la boussole à leur influence. Le procédé habituel par coup d'avant et d'arrière, n'offre plus suffisamment de garanties. Il est souvent difficile de trouver une base pour orienter un levé.

« Il serait utile d'apeler l'attention des exploitants sur cette situation et de les engager à ne plus opérer qu'au théodolite, en orientant les levés dans les galeries spécialement aménagées à cet effet. »

Ik heb de eer U mede te deelen dat ik het eens ben met de suggesties die bovengenoemden Heer Hoofdingenieur in de laatste alinea van het hierboven overgenomen uittreksel voorstelt en verzoek er U om bij de besturen der kolomijnen van uw arrondissement in dien zin op te treden.

Het betaamt natuurlijk ook de Heeren Ingenieurs van uw arrondissement het bovenstaande mede te deelen.

Namens den Minister:

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Ongevallen.

N° 13A/5226.

Brussel, den 20 Januari 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Een zwaar ongeval deed zich onlangs voor in de ondergrondsche werken eener Belgische koolmijn, aan het front eener luchtgalerij van een werkplaats die op ongeveer 4 km. van de schachten is gelegen.

Een steenhouwer werd, door den val van een blok van het dak, ernstig gekwetst aan een zijner beenen.

Om reden van de lange afstand tusschen de plaats van het ongeval en de schacht en ook om reden van het feit dat de draagbaar, bestemd tot overbrengen der gewonden, zich op de laadplaats van het luchttoevoerniveau bevond, dit overeenkomstig de reglementaire voorschriften, bereikte het slachtoffer den bovengrond slechts 4 uren na het ongeval.

Anderzijds, niettegenstaande de hooge temperatuur — meer dan 25° — die heerschte in de gangen langswaar de gekwetste werd heengebracht, bibberde deze ten gevolge van het bloedverlies. Er bevonden zich wel dekens op den bovengrond, doch niemand dacht er aan deze naar beneden te doen brengen.

Ingevolge dit ongeval, plaatste het bestuur der koolmijn, een draagbaar op het luchttoevoerniveau, op het kruispunt der gangen die tot de verschillende werkplaatsen toegang bieden.

Er werd insgelijks een ijzeren kist vervaardigd en bij de draagbaar geplaatst; deze bevat meerdere dekens, alsook snelverbanden.

Gelief het bovenstaande ter kennis te brengen der besturen van de koolmijnen van uw arrondissement, en bij deze, in dewelke zich werkplaatsen bevinden die tamelijk ver van de schachten verwijderd zijn, er op aan te dringen dat, volgens de omstandigheden het aanwijzen, maatregelen worden getroffen, teneinde te voorkomen dat zich als hierboven aangehaalde toestanden zouden voordoen.

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Stoffelijke ongevallen.**Tusschenkomst van den aardkundigen dienst.**N^o 13G/6720.Brussel, den 15ⁿ Juli 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Ministerieele onderrichtingen — Algemeene Directie van het Mijnwezen — n^o 13G/5279 dd. 25 Juli 1928 en n^o 13G/6079 dd. 19 April 1933, opgenomen in de 9^e Fransche uitgave (1936) van de Mijnpolitie volledigden en bepaalden nader een voorgaande omzendbrief van 1 Juli 1909 betreffende gewichte gebeurtenissen voorkomende in de mijnen.

Zij bevatten namelijk een opsomming van gebeurtenissen die, zelfs al veroorzaakten zij geen persoonsongevallen, een onmiddellijke kennisgeving ervan vanwege den ontginner moeten voor gevolg hebben omdat het nuttig is er over ingelicht te worden met het oog op het voorkomen van ongevallen.

Zij vermelden daarenboven dat die gebeurtenissen aanleiding moeten geven tot onderzoek en verslag, tot gedachtenwisseling in arrondissementscomité en, dat dit verslag, eventueel door tusschenkomst van den Inspecteur Generaal het departement hoeft overgemaakt, bedoeld verslag vermeldend de voor dit beschouwd bijzonder geval getroffen schikkingen, of die nuttig kunnen voorzien worden teneinde den terugkeer van zulk geval te verhinderen.

Mijn aandacht werd weerhouden door het geval van zekere dezer gebeurtenissen die zich onlangs voordeden, namelijk waterdoorbraken waarvan de dossiers het voorwerp uitmaakten van de later door den Aardkundigen Dienst gedane onderzoeken, die de ontoereikendheid o.a. op aardkundig gebied der onderzoeken door de arrondissementsdiensten ingesteld deden blijken.

Daarom bleek het mij dat in de toekomst de Aardkundige Dienst, samen met den Inspectiedienst tusschen kome wat betreft de studie van zekere gebeurtenissen die zich voordeden, waarvan men nuttig kennis neemt met het oog op het voorkomen van ongevallen.

Aldus: het ontmoeten van een natuurlijke schacht; onder de waterdoorbraken, deze die kenmerken van abnormalen watertoevloed zouden vertoonen; zekere spontane vrijmakingen van mijngas die zich blijkbaar in heele speciale omstandigheden zouden voordoen, enz...

Gelieve in de toekomst, bij zulke gebeurtenissen, die al of niet een persoonsongeval veroorzaakten, zoodra ze U worden medegedeeld, er den Aardkundigen Dienst, telefonisch of per telegram bericht van te geven, die dan, zoohaast mogelijk, een afgevaardigde zal in betrekking stellen met den districtsingenieur, dit met het oog op de noodige geachte vaststellingen, opzoekingen, ontleding, enz...

Het spreekt van zelf, dat de inneming van den afgevaardigde van den Aardkundigen Dienst in de gewone werkzaamheden van den districtsingenieur, enkel als aanvullend is.

Deze afgevaardigde zal een verslag voorleggen aan zijn dienstoverste, dewelke, na overzicht van al de gegevens ter zijner beschikking, U zijn advies zal mede deelen.

Gelieve het bovenstaande de Heeren Ingenieurs onder uw bevelen alsmede de ontginners van uw arrondissement mede te deelen.

Namens den Minister,

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Verluchting. — Crisoumétrie.

N^o 13B/5147.

Brussel, den 29^a Januari 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Het schijnt mij toe dat de algemeene luchtmetingen waartoe de Heeren Ingenieurs moeten overgaan in de ontginningszetels der mijnen onder hun toezicht geplaatst, door tusschenkomst van het Nationaal Mijninstituut zouden toelaten, niet enkel stelselmatig het gehalte mijngas van den luchtstroom die de werkplaatsen verlucht nauwkeuriger te bepalen, maar ook een zekere controle uit te oefenen op de ontledingen tot bepaling van dit gehalte ontledingen voorgeschreven door het reglement of voorzien bij zekere afwijkingen.

De aldus bekomen inlichtingen en uitgeoefende controle, zullen in menig geval zeker toelaten de toestand van sommige werkplaatsen, op gebied van verluchting te verbeteren.

Gelieve derhalve de Heeren Ingenieurs van uw arrondissement te verzoeken in de toekomst, gedurende de algemeene verluchttingsproeven voorzien in de dienstverdeeling, luchtstalen op te nemen in de verluchttingsgalerijen van ieder der houwplaatsen waar gearbeid wordt.

Voor deze staalopnamen kunnen zij beschikken over speciale fleschjes, die het Nationaal Mijninstituut zal doen toekomen aan wie er de aanvraag van doet, dit op het adres door de betrokken zelf aangegeven.

Voor deze aanvragen wende men zich tot den Heer Breyre, Directeur van het Instituut, een tiental dagen op voorhand, en geve men het aantal gewenschte fleschjes op. Deze fleschjes van het N. M. I. zijn met zes of twaalf verpakt.

Dit tijdperk van 10 dagen is noodig om aan het N. M. I. toe te laten de in omgang zijnde fleschjes terug te vorderen of melding te geven dat de ontworpen proeven noodzakelijk eerst later kunnen gebeuren.

Tot uw naricht, de fleschjes worden verzonden gevuld met water, de hals naar omlaag, gebruikens gereed.

Men drage zorg dat gedurende de luchtopnamen een weinig water in het fleschje blijve, teneinde dit luchtdicht te stoppen. Na gebruik, zullen deze fleschjes, behoorlijk van etiket voorzien, of ten minste genummerd, door de Heeren Ingenieurs aan het Instituut, rue Grande, 53, te Pâturages besteld worden.

Zij zullen vergezeld zijn van een lijst, in dubbel exemplaar. Bij het opmaken dezer kan men zich naar de omstandigheden gedragen; zij zal ten minste, buiten de benaming der koolmijn en van den ontginningszetel en de datum der staalopname, melding maken van het volgende: plaats der staalopnamen: galerij, verdieping; aanwijzing der werkplaatsen (overeenkomstig de opnamen); dagelijksche voortbrengst der werkplaatsen (overeenkomstig de opnamen)

Het tweede exemplaar dezer lijst zal U, behoorlijk ingevuld na de proeven, door het N. M. I. toegezonden worden, ten einde aan de Heeren Ingenieurs toe te laten, de verslagen die zij U vervolgens zullen laten geworden, aan te vullen zooals het betaamt.

Het spreekt van zelf dat de noodige schikkingen hoeven getroffen opdat de stalen in goeden staat en onveranderd op het N. M. I. toekomen.

Het spreekt insgelijks van zelf dat, zoo noodig, de Heeren Ingenieurs de hulp kunnen inroepen der Afgevaardigden bij het Mijntoezicht en, desgevallend, zich door dezen kunnen doen vergezellen, om de staalopnamen te vergemakkelijken.

Ten einde aan voorgaande onderrichtingen het meeste nut te doen opleveren, zou het betamen, in de mate van het mogelijke, dat, wanneer mijngasontledingen verordeningsmatig of bij afwijkingen voorzien zijn, opnamen door den ontginner, terzelfder tijd en op de zelfde plaatsen gebeuren als deze door de mijningenieur gedaan.

Dit gebruik zou inderdaad toelaten de uitslagen bekomen door Koolmijn en door het N. M. I. te vergelijken.

Het zou insgelijks behooren dat de Heeren Ingenieurs alles aanwendden opdat de algemeene luchtmetingen over de vier kwartalen op de meest gelijkmatige wijze verdeeld wezen.

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Hulpverluchting. — Electriche ventilatoren.

N^r 13E/6004.

Brussel, den 16ⁿ Februari 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Meerdere besluiten werden deze laatste tijden getroffen, inzake het gebruik, op plaatsen waar toevloed van mijngas te vreezen is, van electriche motoren, aan te brengen in luchtbuizen van voorbereidende of verkenningswerken.

Gelieve te noteeren dat, in de toekomst, voor de mijngas-houdende mijnen ieder electriche ventilator in een zuigende of blazende leiding van luchtkokers geplaatst, dienende tot verluchting van voorbereidings- of verkenningswerken, hoeft worden aanzien als zich bevindend op een plaats waar toevloed van mijngas te vreezen is.

Nochtans zoo de ventilator geplaatst is aan het aanvangspunt eener blazende leiding, die het werkfront verlucht, kan hij aanzien worden als zich bevindend op een plaats waar geen toevloed van mijngas te vreezen is, mits voorwaarde dat de lucht die dezen ventilator doorloopt waarlijk versch is en dat namelijk in een mijn van eerste categorie zij geen andere voorbereidings- of verkenningswerken verluchte.

Namens den Minister,
Voor de Directeur Generaal van het Mijnwezen,
De Hoofdingenieur-Directeur,
H. ANCIAUX.

Verluchting. — Artikel 17 van het K. B. dd. 28 April 1884.

N^r 135/6663.

Brussel, den 11ⁿ Maart 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Uit het nazicht der verslagen die mij werden gezonden ingevolge mijn omzendbrief N^r 13G/6611 dd. 19 October jl., betreffende de toepassing der voorschriften van het 3^e alinea van art. 17 van het politiereglement van 28 April 1884, op de voorbereidings- en verkenningswerken alsook op de andere speciale werken, blijkt dat, in zekere gevallen, voormelde voorschriften op verschillende wijzen verstaan worden in de arrondissementen.

Zoo zijn meerdere Hoofdingenieurs-Directeurs de meening toegedaan dat deze voorschriften van algemeene en stipte toepassing zijn voor de uitvoering van al de werken de voorbereidings- en verkenningswerken inbegrepen, wijl de overige, die trouwens de meerderheid uitmaken, meenen dat er in zekere gevallen, wanneer het gaat om voorbereidings- en verkenningswerken, zonder bezwaar zekere afwijkingen mogen geduld worden.

Onderhavige onderrichting heeft voor doel dit voorschrift meer eenvormig te doen toepassen.

De erin vastgelegde regels houden rekening met het feit dat de voorbereidings- en verkenningswerken, 't zij noodzakelijk, 't zij in 't algemeen zekere bijzondere kenmerken dragen: gebruik van luchtbuizen voor de verluchting, werkplaatsen met één enkele uitgang, beperkt persneel, dalende luchtstroom, betrekkelijk korten duur, kenmerken die ze onderscheiden van de eigenlijke ontginningswerken en die van aard zijn, ten minste in zekere gevallen, het niet al te stipt naleven der bedoelde voorschriften te rechtvaardigen.

Anderszijds is voormelde regeling enkel als algemeene richtsnoer te beschouwen en zij kan in strengheid toenemen of verminderen, volgens de feitelijke omstandigheden — min of meer mijngasachtige natuur van het mijnveld, eigen-

schappen van het terrein, uitvoeringsduur, enz...., — bijzonder gunstig of ongunstig zijn.

Allereerst dient opgemerkt dat, wat betreft de mijnen van 3^e categorie, de toepassing van bedoelde schikking door art. 37 van het Reglement wordt bepaald.

In de andere mijnen dringt een onderscheiding zich op, volgens het gaat om een werkelijk mijngasachtig mijnveld (mijnen van 2^e categorie) ofwel om weinig mijngasachtige ontginningszetels (1^e categorie) of als zonder mijngas geklasseerd.

In het eerste geval betaamt het de voorschriften van het alinea 3 van vormeld art. 17 stipt te passen, welke ook de voorbereidings- en verkenningswerken wezen en welke ook het luchttoevoer of -afvoer niveau dezer werkplaatsen is.

Voor deze werken en zonder dat er rekening kan worden gehouden met de gekozen verluchtingswijze, is alle toegevendheid uitgesloten en iedere toestand strijdig met een stipte toepassing van bewuste voorschriften zal zonder voorafgaande afwijking niet worden geduld.

Voor de mijnen van 1^e categorie en deze als zonder mijngas geklasseerd, kan in princip worden toegegeven dat de lucht die, om 't even welke voorbereidings- of verkenningswerken ververschte, worde weggeleid langs een of gebeurlijk langs meerdere verbindingen in serie, die niet meer toegankelijk zijn in al hun deelen, op voorwaarde dat het gaat om een werkplaats die op een luchttoevoer niveau gelegen is of onmiddelijk ervan afhangt, en dat de plaatselijke schikking gemakkelijk toelaat er zich van te verzekeren dat aan de opening van deze verbinding of dezer verbindingen een toereikende luchtstroom bestaat.

In zulk geval, kan het zich voordoen dat het andere uiteinde van bedoelde verbindingen een controle op de doortocht van deze lucht mogelijk is, hetgeen U kunt beschouwen als een feitelijke omstandigheid die een zekere toegevendheid wettigt.

Zoo voor de mijnen van 1^e categorie er geen sprake kan zijn een dergelijke afwijking te dulden, voor de werken gelegen op een verluchtingsniveau, kan het er, zoo de feitelijke omstandigheden gunstig zijn, anders om gaan, voor

de mijnen zonder mijngas de oude gang dienende 't zij voor toevoer, 't zij tot afvoer der lucht.

Zekere speciale werken bevinden zich, wat betreft de toepassing der voorschriften van het 3^e alinea van art. 17 van het K. B. dd. 28 April 1884, in een bijzondere toestand.

Aldus, b. v. deze aangegaan tot herstel van een doorgang voor het verbreedden 't zij van een werkfront, 't zij van een gang of een reeks gangen die tijdelijk werden verlaten: deze die voor doel hebben het aanvullen eener buiten dienst gestelde galerij of het aanbrengen, achter een werkfront, van een remhelling.

Dergelijke werkplaatsen bevinden zich dikwijls in zulke voorwaarden dat de luchtstroom die ze verlucht, achter deze werkplaats praktisch ontoegankelijke galerijen doorloopt en, in de meeste gevallen, zou men te vergeefs pogen in deze, een verluchting met buizen aan te leggen.

Ht spreekt vanzelf dat bedoelde voorschriften niet moeten worden aanzien als stipt toepasselijk op toestanden van dien aard en dat, in dusdanige gevallen eenige toegevendheid niet uitgesloten is.

Nochtans dient verstaan dat op werken van dien aard de ontginner, een bijzonder scherp toezicht moet houden, wat betreft de verluchting en het is gansch aangewezen dat het gebezigd personeel steeds, zelfs in de mijnen zonder mijngas, over ten minste één vlam-lamp beschikke.

Gelieve het bovenstaande de Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden, alsook de ontginners van uw arrondissement mede te deelen.

Namens den Minister,

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

S. G. P. Springstoffen.N^r 13D/5445.Brussel, den 22ⁿ Februari 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Ik heb vernomen dat zekere springstoffabrikanten aan de ontginners patronen leveren met omhulde S. G. P. springstof waarvan de binnenste diameter 26 mm. bedraagt en stemmende overeen met een totaal kaliber van 32 mm.

Tot heden toe werden enkel de S. G. P. springstoffen in patronen van 30, 36, 37 mm. zoo zij omhuld zijn, aan herkenning- of controleproeven in het Nationaal Mijninstituut onderworpen.

Anderzijds, is het algemeen bekend dat de voortplanting der ontploffing minder goed wordt bij springstof in dunne kolom ammonium-nitrat — al de S.G.P. springstoffen houden ten minste 50 t.h. van dit nitrat in, — 't is te zeggen in patronen b. v. waarvan de diameter geen 28 mm. bedraagt.

In die omstandigheden, betaamt het, ten minste voor het oogenblik, het gebruik te verbieden van patronen met omhulde S.G.P. springstoffen, waarvan de binnenste diameter de gewone afmetingen 30, 36, 37 mm. niet bedraagt, wanneer het gebruik van omhulde springstoffen reglementair is.

Gelieve het bovenstaande de Heeren Ontginners, Ingenieurs en Afgevaardigden bij het Mijntoezicht van uw arrondissement mede te deelen.

Namens den Minister,

Voor de Directeur Generaal van het Mijnwezen,

De Hoofdingenieur-Directeur,

H. ANCIAUX.

N^r 13D/5462.Brussel, den 23ⁿ April 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Ik heb de eer U mede te deelen dat een springstoffabrikant de vraag stelde of de binnenste diameter van patronen met omhulde S.G.P. springstof hoeft worden verstaan « parafineering inbegrepen ». Hierop werd bevestigend geantwoord.

Anderzijds doe ik U opmerken, dat het verminderen met 2 mm. van den normalen diameter mag geduld worden en dat deze dus mag schommelen tusschen 28 en 30 mm.

De Directeur Generaal van het Mijnwezen,

Namens den Minister,

G. RAVEN.

Mijnontploffingstoestellen.N^r 13D/5464.Brussel, den 8ⁿ Mei 1937.

Heer Hoofdingenieur,

De mijngasontbranding die zich voordeed op 30 April 1937 in de werken eener kolenmijn van Charleroi, werd veroorzaakt door een defect ontploffingstoestel.

De mijngasontvlaming ontstond binnen in de houten kast, op het oogenblik dat de afzetbare kruk werd in beweging gebracht.

Zij verspreidde zich langs buiten doorheen de overdreven tusschenruimte bestaande tusschen de kruk en de uitgangshuls, ingevolge het wegnemen, ter gelegenheid eener herstelling, van een geriveerd flensstuk, hetwelke de drijfspil der machine tot aan de opening verlengde; dit flensstuk

belette het indringen der buitenlucht binnen in het mechanisme.

De houten kast droeg, anderzijds meerdere spleten waarvan ééne, 0.7 mm. breed, gansch de hoogte van een zijvlak besloeg. De gedane proeven wezen er op dat zoo de vlamdoorgang zich normaal langs de kruk voordeed omdat de leemte er belangrijker was, men ook vlamdoorgang kon bekomen doorheen de spleten in het hout, onder voorwaarde dat de leemte der kruk werd afgesloten.

Ik heb de eer U mede te deelen dat vanaf heden, al de ontploffingstoestellen voor mijngashoudende mijnen hoeven aanzien als elektrische apparaten vallende onder toepassing van art. 248 der M. O. dd. 30 September 1919; als dusdanig, worden zij onderworpen aan de formaliteit der voorafgaandelijke erkenning door het Bestuur der Mijnen, ten zelfden titel en in den zelfden vorm als de tegen-mijngasveilige elektrische apparaten.

Trouwens, verschillende ontploffingstoestellen werden reeds goedgekeurd; zij werden beschreven in de verslagen van het Nationaal Mijninstituut.

Het spreekt van zelf dat geen enkel houten omhulsel voor deze ontploffingstoestellen mag worden voorzien; zoo zelfs pas vervaardigde houten omhulsels zouden kunnen toegelaten worden als luchtdicht zijnde, zouden deze hun luchtdichtheid toch niet behouden in de gewone voorwaarden der ondergrondse werken, met de afwisselend droge en vochtige luchtgesteldheid, de afwijkende temperatuur, de min of meer ruwe behandelingen.

Van nu af hoeven de houten kasten volstrekt verboden; al de ontploffingstoestellen van dien aard hoeven binnen een termijn van 6 maand worden afgeschaff.

Ik wil er U tevens attent op maken dat de ontploffingstoestellen delicate apparaten zijn. Zij vergen een waakzaam onderhoud en mogen ter herstelling niet worden toevertrouwd aan de eerste de beste werkman. Aldus aangebrachte noodherstellingen kunnen de essentieele eigenschappen van het toestel ontaarden.

Gelieve deze onderrichtingen de ontginners der mijngashoudende mijnen van uw arrondissement mede te deelen en de U onderhoorige Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden aan te zetten er zich van te vergewissen of zij strikt nageleefd worden.

Namens den Minister,
De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

N^r 13D/5488.

Brussel, den 2ⁿ October 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Bij mijn omzendbrief Algemeene Directie van het Mijnwezen, N^r 13D/5464, dd. 8 Mei jl. deelde ik U namelijk mede dat al de ontploffingstoestellen voor mijngashoudende mijnen, vanaf dien datum, moesten worden aanzien als elektrische apparaten vallende onder toepassing van artikel 248 der M. O. dd. 30 September 1919, m.a.w. als toestellen onderworpen aan het regime der voorafgaandelijke erkenning door de Administratie van het Mijnwezen, ten zelfden titel en onder de zelfde voorwaarden als de anti-mijngas elektrische apparaten.

Deze omzenbrief verbood anderzijds de houten kasten dezer toestellen en stelde als regel dat al de ontploffingstoestellen met niet uit metaal vervaardigde kasten binnen een termijn van zes maand, 't zij bijgevolg vanaf 8 November a.s., hoefden afgeschaff.

Om reden van zekere toestanden en van zekere bijzondere moeilijkheden waarop mijne aandacht werd gevestigd, werd de quaestie dezer afschaffing van af 8 November a.s. der ontploffingstoestellen met houten kasten, herzien.

Aldus bleek geschikt de groote strengheid van hoogerbedoelden omzendbrief, momenteel althans, te verzachten en toe te laten dat U ervan al voortgaande met de toepassing,

in elk geval den omvang van het gevaar der werken zoudt in overweging nemen om desgevallend met gedoogen te handelen ten aanzien namelijk der ontginners die zich reeds naar de nieuwe onderrichtingen schikten voor de meest gevaarlijke toestanden die zich in hun ontginningen voordoen.

Gelieve het bovenstaande de besturen der Mijngashoudende Mijnen van uw arrondissement ter kennis te brengen, alsmede van de HH. Ingenieurs en Afgevaardigden die onder uwe orders staan.

Namens den Minister,
De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

Het naspeuren van mijngat vóór het mijnschieten.

N^r 13D/5495.

Brussel, den 20ⁿ October 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Naar aanleiding van een zware mijngasontploffing, in verband met het afschieten eener mijn, die zich onlangs in een Kolenmijn van het 4^e Mijnnarrondissement voordeed, verzocht de Heer Hoofdingenieur-Directeur van dit Arrondissement de ontginners van zijn gebied er om, onderrichtingen te geven aan hunne schietmeesters, opdat deze, onverminderd de opsporingen van mijngas door art. 17, 1^o-en 4^o, van het K. B. dd. 24 April 1920 opgelegd, alvorens te mijnen, zich vergewissen of er geen mijngas aanwezig is in de omringende lucht, vanaf het mijngat tot op meerdere meters verder dan de plaats waar het ontstekingsstoestel is opgesteld.

Een onderzoek onlangs ingesteld, ter gelegenheid van een mijngasontploffing, die bij geluk enkel materieele schade aanrichtte en ook in verband met mijnschieten was, maakte

uit, eenerzijds, dat de samengevlochte draden der schietlijn ontbloot waren op de plaats van een verbinding en dat anderzijds het gebruikte ontstekingsstoestel, van inductie-type, onregelmatig werkte en namelijk, stroom kon leveren gedurende een tijdsverloop dat de gewoonlijk toegelaten veiligheidsgrens (3/100 seconde) vrij overschreed.

Deze ontploffing, die een brand voor gevolg had, kan worden verklaard door deze bijzonderheden, gepaard met de veronderstelling dat de grondschudding, door het mijnen teweeggebracht, het samenbrengen der draden van de lijn met uitspringen van een vonk door later contact veroorzaakte op de plaats der ontbloote draadverbinding, in wiens nabijheid mijngas zich doorheen een grondspleet kon ontwikkelen.

Deze verklaring is aannemelijk en doet blijken dat, ten-einde dergelijke ongevallen te voorkomen, het betaamt hooger bedoelde maatregelen te veralgemeenen, volgens dewelke het naspeuren van mijngas, vóór het schieten, over de lucht van gansch de galerij waar de schietlijn is aangelegd moet geschieden, vanaf het mijngat tot op meerdere meters verder dan de plaats waar het ontstekingsstoestel is opgesteld.

Om reden van zekere toestanden die zich kunnen voordoen wegens het gebruik van ijzeren ramen, de nabijheid van luchtpijpen of van persluchtbuizen, enz. betaamt het insgelijks bedoelde maatregelen toe te passen in geval van gebruik van schietlijnen met vrij uiteenliggende draden.

Gelieve het bovenstaande ter kennis te brengen van de besturen der mijngashoudende mijnen van uw arrondissement en ze aan te zetten de noodige onderrichtingen te geven aan hun betrokken personeel.

Gelieve er anderzijds op te waken dat de Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden onder uw orders er zich regelmatig van vergewissen of deze onderrichtingen worden toegepast.

Namens den Minister,
De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

**Electriciteit: Art. 210 van de Ministerieele Onderrichting
van 30 September 1919.**

N^o 13E/6075.

Brussel, den 27ⁿ Oogst 1937.

Heer Hoofdingenieur,

Ter gelegenheid van het verleenen, door den Hoofdingenieur-Directeur van een Mijnnarrondissement, eener vergunning tot het plaatsen van elektrische toestellen in de ondergrondse werken eener steenkoolmijn, werd de quaestie naar voren gebracht te weten in welken zin de bepalingen betreffende de spanning, van art. 210 van titel IV der ministerieele onderrichtingen dd. 30 September 1919, hoeft verstaan.

Volgens deze bepaling, moeten de ingesloten toestellen dienende tot uitschakeling van den stroom, waarvan de uitschakelstand niet met zekerheid kan erkend worden, tenzij met oplichting van de bekleeding, in geval van hoogspanning worden voorzien van een inrichting waardoor die stand aangewezen wordt.

Volgens art. 28 van het algemeen reglement van 28 December 1931 op het gebruik der electriciteit, is anderzijds die inrichting noodig voor hoog- en gemiddelde spanning.

Regelmatig moeten de elektrische installaties die in de ondergrondse werken worden aangebracht aan de op deze toestellen toepasselijke voorschriften beantwoorden, zoowel aan die van voormeld algemeen reglement als van titel IV van hoogerbedoelde onderrichting.

Daaromtrent werden bij mijn rondschriften — Algemeene Directie van het Mijnwezen — N^o 13E/5801 van 2 October 1935, nadere inlichtingen verstrekt. Schijnbaar is art. 28 van het reglement van 1931 strenger dan art. 210 van de onderrichting van 30-9-1919, en schijnt te moeten toegepast.

Maar het betaamt zich te herinneren, eenerzijds, dat het begrip « gemiddelde spanning » bij K. B. dd. 28 December

1931 werd ingevoerd en dat overeenkomstig art. 2 van dit besluit, een installatie « laagspanningsinstallatie » heet wanneer de spanning tusschen de geleiders en de aarde niet meer dan 600 volt bedraagt bij gelijkstroom en 250 volt bij wisselstroom; een installatie wordt « gemiddelde spanningsinstallatie » geheeten, wanneer ze werkt op wisselstroom en de spanning tusschen de geleiders en de aarde tusschen 250 en 375 volt begrepen is; de overige installaties zijn « hoogspanningsinstallaties ».

Volgens art. 1 van de ministerieele onderrichting van 30 September 1919 anderzijds, worden verstaan door installaties voor lage spanning, installaties wier werkelijke bedrijfsspanning tusschen een leiding en de aarde geen 250 volt overschrijdt. Al de overige installaties zijn hoogspanningsinstallaties.

Aldus blijkt dat, zoo men aan de bewoordingen van de onderrichting van 1919 eenerzijds, en van het reglement van 1931, anderzijds, den zin geeft die voortspruit uit de bepalingen die er respectievelijk worden aangegeven:

1^o volgens art. 210 van de onderrichting van 1919, moet de in- en uitschakelstand met zekerheid kunnen erkend worden voor de gesloten toestellen dienende tot uitschakeling van den stroom, wanneer de spanning 250 volt overschrijdt en dit, zoowel bij wissel- als bij gelijkstroom.

2^o volgens art. 28 van het K. B. dd. 28 December 1931, bestaat deze verplichting, voor wisselstroom slechts vanaf een spanning van 250 volt, en, voor gelijkstroom, slechts boven 600 volt.

In die omstandigheden is de bepaling van art. 210 van de ministerieele onderrichting van 30 September 1919 strenger als deze van art. 28 van het reglement van 28 December 1931.

Bij gevolg is de vraag die zich bij het toepassen van art. 210 van de ministerieele onderrichting van 30-9-1919, stelt deze te weten of men aan de uitdrukking « hoogspanning » die er in voorkomt, den zin moet geven die voortspruit uit de bepalingen die ingetrokken Titel I der onderrichting inhouden of wel deze die voortspruit uit de bepalingen aangegeven in de verordening van 1931.

Het antwoord op die vraag is dat de beteekenis van de uitdrukking « hoogspanning » in dit geval deze is die in de ministerieele onderrichting van 30 September 1919 wordt bepaald.

Daaruit volgt dat, in de ondergrondse werken der mijnen, graverijen en groeven, de gesloten toestellen dienende tot uitschakeling van den stroom, moeten voorzien zijn van een inrichting waardoor de uitschakelstand aangewezen wordt zoodra de spanning 250 volt te boven gaat, zoowel in wissel- als in gelijkstroom.

Gelieve het bovenstaande de Heeren Ingenieurs en Afgevaardigden onder uw orders, alsmede de mijnontginners van uw arrondissement mede te deelen.

Namens den Minister,
De Directeur Generaal van het Mijnwezen,
G. RAVEN.

TABLE ALPHABETIQUE DES AUTEURS

ANCIAUX, H., Ingénieur en chef-Directeur des Mines, à Bruxelles. <i>Belgique. — L'industrie charbonnière pendant l'année 1936. — Statistique provisoire et vue d'ensemble sur l'exploitation (en collaboration avec M. RAVEN, G.)</i>	249	I
Annexes : <i>Résultats de l'exploitation des mines de houille en 1936</i>	271	I
<i>Récapitulation des résultats par tonne depuis 1927</i>	272	I
ANCION, G., Ingénieur en chef de la S. A. l'« Oxhydrique Internationale », à Bruxelles. <i>Note sur quelques essais d'explosion de réservoirs d'acétylène</i>	639	III
BREYRE, A., Ingénieur en chef des Mines, Administrateur-Directeur de l'Institut National des Mines à Frameries-Pâturages. Professeur à l'Université de Liège. <i>Rapport sur les travaux de 1936 de l'Institut National des Mines</i>	1	I
FIRKET, V., Inspecteur général Honoraire des Mines, à Liège. <i>Thermodynamique et Métallurgie</i> , par L. GRENET	669	III
HOCEDÉZ, A., Conseiller au Conseil des Mines, à Bruxelles. <i>Jurisprudence du Conseil des Mines</i> , tome XV ^e 3 ^e partie, 1936 (en collaboration avec M. JOLY, L.)	382	II